

Na temelju članka 3. Uredbe o državnim potporama (Narodne novine, broj 50/2006), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ donijela

ODLUKA

O OBJAVLJIVANJU PRAVILA PRIVREMENOG OKVIRA ZA MJERE DRŽAVNIH POTPORA KOJIMA SE PODUPIRE PRISTUP FINANCIRANJU U TRENUTNOJ FINANCIJSKOJ I GOSPODARSKOJ KRIZI

I.

Pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi sadržana su u Priopćenju Komisije - Privremeni okvir Zajednice za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi (52009XC0407(01), SL C 83, 7.4.2009., str. 1. – 15.).

II.

Tekst akta u kojem su sadržana pravila iz točke I. ove Odluke, u prijevodu na hrvatski jezik, glasi:

„INFORMACIJE INSTITUCIJA I TIJELA EUROPSKE UNIJE

KOMISIJA

Priopćenje Komisije - Privremeni okvir Zajednice za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi

(2009/C 83/01)

1. FINANCIJSKA KRIZA, NJEZIN UTJECAJ NA REALNI SEKTOR GOSPODARSTVA I POTREBA ZA PRIVREMENIM MJERAMA

1.1. Financijska kriza i njezin utjecaj na realni sektor gospodarstva

Komisija je 26. studenoga 2008. donijela Priopćenje „Europski plan gospodarskog oporavka“¹ („Plan oporavka“) s ciljem pokretanja europskog oporavka iz trenutne financijske krize. Plan

¹ Priopćenje Komisije Europskom vijeću, COM(2008) 800.

oporavka zasniva se na dva glavna elementa koji se međusobno podupiru. Kao prvo, kratkoročne mjere za rast potražnje, očuvanje radnih mjesta i pomoć za vraćanje povjerenja. Kao drugo, „pametno ulaganje“ za stvaranje većeg rasta i održivog prosperiteta na dulji rok. Plan oporavka će pojačati i ubrzati reforme koje se već provode prema Lisabonskoj strategiji za rast i zapošljavanje.

U tom kontekstu izazov za Zajednicu predstavlja izbjegavanje javne intervencije koja bi narušila cilj smanjenja državnih potpora i njihovog boljeg usmjerenja. Unatoč tome, u određenim uvjetima postoji potreba za novim privremenim državnim potporama.

Plan oporavka također uključuje daljnje inicijative za primjenu pravila o državnim potporama na način koji će ostvariti maksimalnu fleksibilnost u rješavanju krize, uz očuvanje jednakih uvjeta za sve i izbjegavanje pretjeranih ograničenja tržišnog natjecanja. Ovo Priopćenje navodi detalje niza dodatnih privremenih mogućnosti država članica za dodjelu državnih potpora.

Prvo, financijska kriza ima veliki učinak na bankovni sektor u EU-u. Iako se o javnoj intervenciji mora odlučivati na nacionalnoj razini, Vijeće je naglasilo da se to mora provoditi unutar usklađenog okvira i na temelju niza zajedničkih načela EU-a². Komisija je odmah reagirala raznim mjerama, između ostaloga donošenjem Priopćenja o primjeni pravila o državnim potporama na mjere vezane za financijske institucije u vezi s tekućom globalnom financijskom krizom³ i niza odluka o odobravanju potpora za sanaciju financijskim institucijama.

Dostatan i dostupan pristup financiranju je preduvjet za ulaganja, rast i stvaranje radnih mjesta u privatnom sektoru. Države članice trebaju koristiti financijsku polugu koju su stekle kao rezultat pružanja značajne financijske podrške bankovnom sektoru, kako bi se osiguralo da ta podrška ne vodi samo poboljšanju financijskog položaja banaka bez ikakve koristi za gospodarstvo u cjelini. Podrška financijskom sektoru trebala bi, prema tome, biti dobro usmjerena kako bi jamčila da će banke obnoviti svoje uobičajene djelatnosti davanja zajmova. Komisija će ovo uzeti u obzir prilikom revizije državnih potpora bankama.

Iako izgleda da se situacija na financijskim tržištima poboljšava, puni učinak financijske krize na realni sektor gospodarstva počeo se sada osjećati. Vrlo ozbiljno pogoršanje utječe na šire gospodarstvo i pogađa kućanstva, poslovni sektor i radna mjesta. Posebice, kao posljedica krize na financijskim tržištima, banke smanjuju svoju financijsku polugu i postaju mnogo manje sklone riziku nego u prošlim godinama, što dovodi do kreditne kontrakcije. Ova financijska kriza mogla bi pokrenuti ograničavanje kredita, pad potražnje i recesiju.

Takve bi teškoće mogle utjecati ne samo na slabe poduzetnike bez zalihe solventnosti, nego također i na zdrave poduzetnike koji će iznenada biti suočeni s pomanjkanjem ili čak neraspoloživošću kredita. Ovo će pogotovo vrijediti za male i srednje poduzetnike, koje u svakom slučaju očekuju veće teškoće u pristupu financiranju od velikih poduzetnika. Ova situacija mogla bi ne samo ozbiljno utjecati na gospodarsku situaciju mnogih zdravih poduzetnika i njihovih zaposlenika u kratkom i srednjem roku, nego i imati dugoročne negativne

² Zaključci Vijeća ECOFIN-a od 7. listopada 2008.

³ SL C 270, 25.10.2008., str. 8.

učinke stoga što bi sva ulaganja u EU u budućnosti, poglavito ulaganja u održivi razvoj i druge ciljeve Lisabonske strategije, mogla biti odgođena ili čak napuštena.

1.2. Potreba za pomnim usklađivanjem nacionalnih mjera potpore na europskoj razini

U trenutnoj financijskoj situaciji države članice mogle bi biti u iskušenju da je pokušaju same rješavati i, posebice, da krenu u utrku u subvencioniranju kako bi pomogle vlastitim poduzetnicima. Prošla iskustva pokazuju da pojedinačno djelovanje ove vrste ne može biti učinkovito, ali da može ozbiljno naštetiti unutarnjem tržištu. Prilikom dodjele potpore, potpuno uzimajući u obzir trenutnu specifičnu gospodarsku situaciju, ključno je osigurati jednake uvjete za europske poduzetnike i izbjeći započinjanje natjecanja u subvencioniranju između država članica što bi bilo neodrživo i štetno za EU u cjelini. Politika tržišnog natjecanja postoji kako bi to osigurala.

1.3. Potreba za privremenim mjerama državnih potpora

Iako državne potpore nisu čudesni lijek za trenutne teškoće, dobro usmjerena javna podrška poduzetnicima mogla bi biti korisna sastavnica sveukupnih nastojanja da se deblokira davanje zajmova poduzetnicima i potakne daljnje ulaganje u budućnost s niskom emisijom ugljika.

Privremene dodatne mjere koje predviđa ovo Priopćenje imaju dva cilja: prvi je, u svjetlu izvanrednih i prolaznih problema s financiranjem povezanih s bankovnom krizom, deblokiranje davanja bankovnih zajmova poduzetnicima i time jamčenje neprekinutosti njihovog pristupa financiranju. Kako potvrđuje nedavno doneseno Priopćenje Komisije Europskom parlamentu i vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Prvo mislimo na male“ – „Zakonik o malom gospodarstvu“ za Europu, od 25. lipnja 2008.⁴, mali i srednji poduzetnici od posebne su važnosti za cjelokupno gospodarstvo Europe, te će poboljšanje njihovog financijskog položaja također imati pozitivan učinak na velike poduzetnike, podržavajući time sveukupni gospodarski rast i modernizaciju u duljem roku.

Drugi je cilj poticanje poduzetnika na nastavak ulaganja u budućnosti, posebno u gospodarstvo održivog rasta. Uistinu bi se mogle javiti dramatične posljedice ako se, kao rezultat trenutne krize, zaustavi ili čak unazadi značajni napredak postignut u polju zaštite okoliša. Zbog toga je nužno pružiti privremenu podršku poduzetnicima za ulaganje u projekte zaštite okoliša (koji bi, između ostalog, mogli dati tehnološku prednost industriji EU-a), spajajući time hitnu i nužnu financijsku podršku s dugoročnim koristima za Europu.

Ovo Priopćenje prvo podsjeća na brojne prilike za javnu podršku koje su već na raspolaganju državama članicama prema postojećim pravilima o državnim potporama, prije nego što odredi dodatne mjere državnih potpora koje države članice mogu privremeno odrediti kako bi se uklonile teškoće na koje neki poduzetnici nailaze u pristupu financiranju i kako bi se promicala ulaganja usmjerena na zaštitu okoliša.

Komisija smatra da su predloženi instrumenti potpore najprikladniji za postizanje gore spomenutih ciljeva.

⁴ COM(2008) 394 završno.

2. OPĆE MJERE GOSPODARSKE POLITIKE

Plan oporavka donesen je kao odgovor na trenutnu gospodarsku situaciju. Uzevši u obzir razmjer krize, Zajednica treba koordinirani pristup, dovoljno opsežan i odvažan da povрати povjerenje potrošača i poduzetnika.

Strateški ciljevi Plana oporavka su:

- brzo poticanje potražnje i jačanje povjerenja potrošača;
- smanjivanje ljudskog troška gospodarskog pada i njegovog utjecaja na najranjivije skupine. Mnogi radnici i njihove obitelji jesu ili će biti pogođeni krizom. Mogu se poduzeti koraci koji će pomoći da se umanjí gubitak radnih mjesta i da se zatim pomogne ljudima kako bi se brzo vratili na tržište rada umjesto da budu suočeni s dugoročnom nezaposlenošću;
- pomoć Europi da se pripremi za ostvarivanje koristi od ponovnog rasta, tako da europsko gospodarstvo bude u skladu s nastojanjima usmjerenim na konkurentnost, održivost i potrebe budućnosti, kao što je navedeno u Lisabonskoj strategiji za rast i zapošljavanje. To znači podršku inovacijama, izgradnju gospodarstva znanja i ubrzanje prijelaza na gospodarstvo s niskom emisijom ugljika i učinkovitim iskorištavanjem resursa.

Kako bi se postigli ovi ciljevi države članice već na raspolaganju imaju niz instrumenata koji se ne smatraju državnom potporom. Na primjer, neki poduzetnici mogli bi imati i većih teškoća u pristupu financiranju od drugih, time odgađajući ili čak gubeći financiranje nužno za njihov rast i provođenje predviđenih ulaganja. U tu bi svrhu države članice mogle donijeti niz mjera opće politike, koje se primjenjuju na sve poduzetnike na njihovom teritoriju i slijedom toga nisu obuhvaćene pravilima o državnim potporama, s ciljem privremenog olakšavanja problema s financiranjem u kratkom i srednjem roku. Na primjer, rokovi plaćanja za socijalno osiguranje i slične troškove, pa čak i poreze, mogli bi biti produženi, ili bi se mogle uvesti mjere za zaposlene. Ako su takve mjere otvorene za sve poduzetnike, one u načelu ne predstavljaju državnu potporu.

Države članice također mogu dodijeliti financijsku potporu izravno potrošačima, primjerice za odlaganje starih proizvoda na otpad i/ili kupnju zelenih proizvoda. Ako se takva potpora dodjeljuje bez diskriminacije s obzirom na porijeklo proizvoda, ona ne predstavlja državnu potporu.

Nadalje, opći programi Zajednice, kao što su Okvirni program za konkurentnost i inovacije (2007 do 2013) utemeljen Odlukom br. 1639/2006/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 24. listopada 2006.⁵ i Sedmi okvirni program Europske zajednice za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti (2007-2013) utemeljen Odlukom br. 1982/2006/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006.⁶ mogu se na najbolji način koristiti za davanje podrške malim i srednjim poduzetnicima, ali također i velikim poduzetnicima. Ovo je potpuno u skladu s drugim europskim inicijativama, kao što je odluka Europske investicijske banke da prikupi 30

⁵ SL L 310, 9.11.2006., str. 15.

⁶ SL L 412, 30.12.2006., str. 1.

milijardi eura za podršku europskim malim i srednjim poduzetnicima i njezino obvezivanje da poveća svoju sposobnost intervencije u infrastrukturne projekte.

3. DRŽAVNE POTPORE MOGUĆE U OKVIRU POSTOJEĆIH INSTRUMENATA

U prošlih nekoliko godina Komisija je značajno modernizirala pravila o državnim potporama kako bi potaknula države članice da javnu potporu bolje usmjeravaju k održivim ulaganjima, pridonoseći tako Lisabonskoj strategiji. U ovom je kontekstu dan poseban naglasak na male i srednje poduzetnike, što je popraćeno s više mogućnosti za dodjeljivanje državnih potpora. Nadalje, pravila o državnim potporama su znatno pojednostavljena i ubrzana kroz Uredbu Komisije (EZ) br. 800/2008 od 6. kolovoza 2008. kojom se određene kategorije potpora proglašavaju usklađenima sa zajedničkim tržištem pri primjeni članaka 87. i 88. Ugovora (Opća uredba o skupnom izuzeću)⁷ koja sad pruža državama članicama široku lepezu mjera potpore uz minimalno administrativno opterećenje. U trenutnoj gospodarskoj situaciji, sljedeći postojeći instrumenti državne potpore su od posebne važnosti:

Uredba Komisije (EZ) br. 1998/2006 od 15. prosinca 2006. o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora na potpore male vrijednosti⁸ („*de minimis* Uredba“) navodi da mjere potpore u vrijednosti do EUR 200 000 po poduzetniku tijekom nekog trogodišnjeg razdoblja ne predstavljaju državne potpore u smislu Ugovora. Ista Uredba također kaže da jamstva do 1,5 milijuna eura ne prelaze gore spomenuti *de minimis* prag i prema tome također ne predstavljaju potpore. Slijedom toga, države članice mogu dodjeljivati takva jamstva bez izračuna odgovarajućeg ekvivalenta potpore i bez administrativnih opterećenja.

Opća uredba o skupnom izuzeću donesena u kolovozu 2008. godine čini okosnicu pravila o državnim potporama pojednostavljenjem postupaka državnih potpora za određene važne mjere potpore i zastupanjem preusmjeravanja državnih potpora na prioritetne ciljeve Zajednice. Sva prije postojeća skupna izuzeća, zajedno s novim područjima (inovacije, zaštita okoliša, istraživanje i razvoj za velike poduzetnike i mjere rizičnog kapitala za male i srednje poduzetnike), dovedena su pod jedan instrument. U svim slučajevima koje pokriva Opća uredba o skupnom izuzeću, države članice mogu dodijeliti potpore bez prethodne prijave Komisiji. Prema tome, brzina procesa potpuno je u rukama država članica. Opća uredba o skupnom izuzeću od posebne je važnosti za male i srednje poduzetnike, budući da predviđa posebna pravila o potporama za ulaganje i zapošljavanje posebno za male i srednje poduzetnike. Dodatno, malim i srednjim poduzetnicima otvoreno je svih 26 mjera, što dozvoljava državama članicama da prate male i srednje poduzetnike tijekom različitih faza njihovog razvoja, pomažući im u područjima od pristupa financiranju do istraživanja i razvoja, inovacija, usavršavanja, zapošljavanja, mjera zaštita okoliša i tako dalje.

Nove Smjernice Zajednice o državnim potporama za zaštitu okoliša⁹ donesene su kao dio Paketa u području energetike i klimatskih promjena početkom 2008. godine. Prema tim smjernicama, države članice između ostalog mogu dodijeliti državne potpore kako slijedi:

⁷ SL L 214, 9.8.2008., str. 3.

⁸ SL L 379, 28.12.2006., str. 5.

⁹ SL C 82, 1.4.2008., str. 1.

- potpore za poduzetnike koji poboljšaju svoj utjecaj na okoliš iznad standarda Zajednice, ili u nedostatku standarda Zajednice, od maksimalno 70 % dodatnih troškova ulaganja (maksimalno 80 % u području ekoloških inovacija) za male poduzetnike i maksimalno 100 % dodatnih troškova ulaganja ako je potpora dodijeljena kroz stvarno konkurentan natječaj, čak i za velike poduzetnike. Potpore za ranu prilagodbu standardima Zajednice i potpore za istraživanja zaštite okoliša također su dozvoljene,

- u području obnovljive energije i kogeneracije, države članice mogu dodjeljivati potpore za djelatnost kako bi se pokrili svi dodatni troškovi proizvodnje,

- kako bi se postigli ciljevi zaštite okoliša koji se odnose na štednju energije i smanjivanje emisija stakleničkih plinova, države članice mogu dodjeljivati potpore koje omogućuju poduzetnicima da postignu uštedu energije te potpore za obnovljive izvore energije i kogeneraciju, u iznosu do 80 % dodatnih troškova ulaganja za male poduzetnike i do 100 % dodatnih troškova ulaganja ako se potpore dodjeljuju u postupku stvarnog natjecanja ponuditelja.

U prosincu 2006. godine Komisija je donijela novi Okvir Zajednice za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije¹⁰. Ovaj tekst sadrži nove odredbe o inovacijama, posebno usmjerene na male i srednje poduzetnike, podudarajući se sa zahtjevom Lisabonske strategije za bolje usmjeravanje potpora na stvaranje radnih mjesta i rasta. Poglavitito, države članice među ostalim mogu dodijeliti državne potpore kako slijedi:

- potpore za projekte istraživanja i razvoja, posebice potpore za temeljna istraživanja, u iznosu do 100 % opravdanih troškova i potpore za industrijska istraživanja do 80 % za male poduzetnike,

- potpore za mlade inovativne poduzetnike do 1 milijun eura ili više u potpomognutim regijama, potpore za inovacijske klastere, potpore za usluge savjetovanja o inovacijama i potpore za usluge podrške inovacijama,

- potpore za unajmljivanje visokokvalificiranog osoblja, potpore za studije tehničke izvedivosti, potpore za procesne i organizacijske inovacije usluga i potpore za troškove prava industrijskog vlasništva za male i srednje poduzetnike.

Usavršavanje je još jedan ključni element konkurentnosti. Od kritične je važnosti održati ulaganja u usavršavanje, čak i u vrijeme rastuće nezaposlenosti, kako bi se razvile nove vještine. Prema novoj Općoj uredbi o skupnom izuzeću, države članice mogu dodjeljivati potpore i za općenito i za posebno usavršavanje poduzetnicima u iznosu do 80 % opravdanih troškova.

U 2008. godini Komisija je donijela novu Obavijest o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora u području državnih potpora u obliku jamstava¹¹, koja navodi uvjete pod kojima javna jamstva za zajmove ne predstavljaju državne potpore. U skladu s tom obavijesti, jamstva se ne smatraju državnim potporama posebno ako se za njih plati tržišna cijena. Osim razjašnjavanja uvjeta za odlučivanje postoje li ili ne potpore u obliku jamstava, nova obavijest također uvodi, po prvi put,

¹⁰ SL C 323, 30.12.2006., str. 1.

¹¹ SL C 155, 20.6.2008., str. 10.

posebne premije sigurne luke za male i srednje poduzetnike, omogućujući tako jednostavnije ali sigurno korištenje jamstava kako bi se pomoglo financiranju malih i srednjih poduzetnika.

Nove Smjernice Zajednice o državnim potporama za poticanje ulaganja rizičnog kapitala u male i srednje poduzetnike¹² donijela je Komisija u srpnju 2006. godine. One su usmjerene na inovativne male i srednje poduzetnike koji brzo rastu – ključni cilj Lisabonske strategije. Komisija je ustanovila novi prag sigurne luke od 1,5 milijuna eura po ciljanom malom i srednjem poduzetniku, što je povećanje od 50 %. Komisija prihvaća da, u pravilu, ispod ove gornje granice nedostaju alternativna sredstva financiranja s financijskih tržišta (to jest da postoji tržišni nedostatak). Nadalje, potpore za rizični kapital uključene su u Opću uredbu o skupnom izuzeću.

U područjima koja zaostaju u razvoju države članice mogu dodjeljivati potpore za ulaganje koje se odnose na osnivanje novih subjekata, proširenje postojećih subjekata ili širenje na nove proizvode prema Smjernicama za nacionalne regionalne potpore za 2007.-2013.¹³ koje se primjenjuju od siječnja 2007. godine.

Smjernice o nacionalnim regionalnim potporama za 2007.-2013. također uvode novi oblik potpora koje pružaju poticaje za podršku poduzetnicima početnicima i ranim fazama razvoja malih poduzetnika u potpomognutim područjima.

Prema postojećim Smjernicama Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama¹⁴, države članice također mogu dodjeljivati potpore poduzetnicima kojima je potrebna javna podrška. U tu svrhu, države članice mogu prijaviti programe potpora za sanaciju i/ili restrukturiranje za male i srednje poduzetnike.

Na temelju postojećih mogućih državnih potpora Komisija je već odobrila velik broj programa koje države članice mogu koristiti kao odgovor na trenutnu financijsku situaciju.

4. PRIMJENJIVOST ČLANKA 87. STAVKA 3. TOČKE (B)

4.1. Opća načela

U skladu s člankom 87. stavkom 3. točkom (b) Ugovora Komisija može potpore „za ispravljanje ozbiljnog poremećaja u gospodarstvu države članice“ ocijeniti usklađenim sa zajedničkim tržištem. U tom kontekstu, Prvostupanjski sud Europskih zajednica presudio je da poremećaj mora utjecati na cjelokupno gospodarstvo predmetne države članice, a ne samo na gospodarstvo jedne od njezinih regija ili dijelova teritorija. Ovo je, štoviše, u skladu s potrebom da se strogo protumači svaka odredba koja pravi iznimku, kao što je članak 87. stavak 3. točka (b) Ugovora¹⁵.

¹² SL C 194, 18.8.2006., str. 2.

¹³ SL C 54, 4.3.2006., str. 13.

¹⁴ SL C 244, 1.4.2004., str. 2.

¹⁵ Združeni predmeti T-132/96 i T-143/96 *Freistaat Sachsen i Volkswagen AG protiv Komisije* [1999] ECR II-3663, stavak 167.

Takvo strogo tumačenje sustavno je koristila Komisija¹⁶ u svom postupku odlučivanja.

U tom kontekstu Komisija smatra da, osim hitne podrške financijskom sustavu, trenutna globalna kriza zahtijeva izvanredne odgovore politike.

Ova će kriza utjecati na sve države članice, makar na različite načine i u različitoj mjeri, te će se vjerojatno povećati nezaposlenost, pasti potražnja i oslabiti fiskalne pozicije.

U svjetlu ozbiljnosti trenutne financijske krize i njezinog utjecaja na cjelokupno gospodarstvo država članica, Komisija smatra da je opravdano u ograničenom roku koristiti određene kategorije državnih potpora za rješavanje ovih teškoća te da ih se može proglasiti usklađenim sa zajedničkim tržištem na osnovi članka 87. stavka 3. točke (b) Ugovora.

Prema tome, države članice moraju pokazati da su mjere državnih potpora koje su prijavljene Komisiji prema ovom okviru nužne, prikladne i razmjerne kako bi se ispravili ozbiljni poremećaji u gospodarstvu države članice, te da se svi uvjeti poštuju u potpunosti.

4.2. Usklađeni ograničeni iznos potpore

4.2.1. Postojeći okvir

Članak 2. *de minimis* Uredbe navodi da:

„Ako mjere potpore ispunjavaju uvjete utvrđene u stavicama 2. do 5. ovoga članka, smatra se da ne ispunjavaju sve kriterije članka 87. stavka 1. Ugovora te se stoga izuzimaju od obveze prijave iz članka 88. stavka 3. Ugovora.

Ukupna *de minimis* potpora koja se dodjeljuje bilo kojem pojedinom poduzetniku ne smije premašivati EUR 200 000 tijekom bilo kojeg razdoblja od tri fiskalne godine. Ukupna *de minimis* potpora koja se dodjeljuje bilo kojem pojedinom poduzetniku u sektoru cestovnog prometa ne smije premašivati EUR 100 000 tijekom bilo kojeg razdoblja od tri fiskalne godine. Te se gornje granice primjenjuju bez obzira na oblik *de minimis* potpore ili na cilj koji se namjerava postići te neovisno o tome financira li se potpora dodijeljena od strane države članice u cijelosti ili djelomično iz sredstava koja su porijeklom iz Zajednice. To se razdoblje utvrđuje pozivajući se na fiskalne godine koje koristi poduzetnik u dotičnoj državi članici.“

4.2.2. Nova mjera

Financijska kriza ne utječe samo na slabe poduzetnike, nego i na poduzetnike koji će se naći suočeni s iznenadnim pomanjkanjem ili čak neraspoloživošću kredita. Poboljšanje financijskog položaja ovih poduzetnika imat će pozitivne učinke na cijelo europsko gospodarstvo.

¹⁶ Odluka Komisije 98/490/EZ u predmetu C 47/96 *Crédit Lyonnais* (SL L 221, 8.8.1998., str. 28), točka 10.1; Odluka Komisije 2005/345/EZ u predmetu C 28/02 *Bankgesellschaft Berlin* (SL L 116, 4.5.2005., str. 1), točke 153 i dalje; i Odluka Komisije 2008/263/EZ u predmetu C 50/06 *BAWAG* (SL L 83, 26.3.2008., str. 7), točka 166. Vidjeti Odluku Komisije u predmetu NN 70/07 *Northern Rock* (SL C 43, 16.2.2008., str. 1), Odluku Komisije u predmetu NN 25/08 *Potpore za sanaciju WestLB* (SL C 189, 26.7.2008., str. 3) i Odluku Komisije od 4. lipnja 2008. u predmetu C 9/08 *SachsenLB*, još neobjavljenom.

Prema tome, s obzirom na trenutnu gospodarsku situaciju smatra se potrebnim privremeno dopustiti dodjelu ograničenog iznosa potpora koje će ipak biti obuhvaćene člankom 87. stavkom 1. Ugovora, budući da prelaze prag naveden u *de minimis* Uredbi.

Komisija će takve državne potpore smatrati usklađenima sa zajedničkim tržištem na temelju članka 87. stavka 3. točke (b) Ugovora, uz uvjet da su zadovoljeni svi sljedeći uvjeti:

(a) potpora ne prelazi iznos od EUR 500 000 bespovratnih gotovinskih sredstava po poduzetniku, svi iznosi koji se koriste izraženi su u bruto iznosu, to jest prije odbitka poreza ili drugih naknada; kad se potpora dodjeljuje u obliku različitom od bespovratnih sredstava, iznos potpore je ekvivalent potpore u obliku subvencije;

(b) potpora se dodjeljuje u obliku programa;

(c) potpora se dodjeljuje poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama¹⁷ na 1. srpnja 2008.; može se dodijeliti poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na taj datum, ali su kasnije zapali u teškoće kao posljedica globalne financijske i gospodarske krize;

(d) program potpora ne primjenjuje se na poduzetnike koji djeluju u sektoru ribarstva;

(e) potpora nije potpora za izvoz odnosno potpora koja domaćim proizvodima daje prednost nad stranim;

(f) potpora je dodijeljena najkasnije do 31. prosinca 2010.;

(g) prije dodjele potpore država članica je od predmetnog poduzetnika pribavila izjavu, u pisanom ili elektronskom obliku, o svakoj drugoj *de minimis* potpori ili potpori vezanoj uz ovaj stavak, primljenoj tijekom tekuće fiskalne godine, i provjerila da nova potpora neće podići ukupni iznos potpora koje je poduzetnik primio u razdoblju između 1. siječnja 2008. i 31. prosinca 2010. na razinu iznad gornje granice od EUR 500 000;

(h) mjera potpore ne primjenjuje se na poduzetnike koji se bave primarnom proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda¹⁸; može se primijeniti na poduzetnike koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda i njihovim stavljanjem na tržište¹⁹, osim ako je iznos potpore određen na temelju cijene ili količine takvih proizvoda kupljenih od primarnih proizvođača ili stavljenih na tržište od strane predmetnih poduzetnika, odnosno ako je potpora uvjetovana njezinim djelomičnim ili potpunim prosljeđivanjem potpore primarnim proizvođačima.

¹⁷ Za potrebe ovog Priopćenja "poduzetnik u teškoćama" znači:

- za velike poduzetnike, poduzetnik u teškoćama kako je definirano u točki 2.1. Smjernica Zajednice za državne potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama,

- za male i srednje poduzetnike, poduzetnik u teškoćama kako je definirano u članku 1. stavku 7. Opće uredbe o skupnom izuzeću.

¹⁸ Kao što je definirano u članku 2.2. Uredbe Komisije (EZ-a) 1857/2006 od 15. prosinca 2006. o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora na državne potpore malim i srednjim poduzetnicima koji se bave proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda, kojom se izmjenjuje i dopunjuje Uredba (EZ-a) br. 70/2001 (SL L 358, 16.12.2006., str. 3).

¹⁹ Kako je definirano u članku 2. stavcima 3. i 4. Uredbe (EZ-a) br. 1857/2006.

4.3. Potpore u obliku jamstava

4.3.1. Postojeći okvir

Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u u području državnih potpora u obliku jamstava ima namjeru pružiti detaljne smjernice državama članicama o načelima na kojima Komisija namjerava zasnivati svoje tumačenje članaka 87. i 88. i njihovu primjenu na državna jamstva. Posebno, Obavijest navodi uvjete prema kojima se može smatrati da državne potpore nisu prisutne. Gore navedeni tekst ne navodi kriterije usklađenosti za ocjenu jamstava.

4.3.2. Nova mjera

Kako bi se nadalje poticao pristup financijama i smanjila trenutna velika nesklonost banaka riziku, Komisija smatra da jamstva za subvencionirane zajmove u ograničenom roku mogu biti prikladno i dobro usmjereno rješenje za pojednostavljivanje pristupa financiranju za poduzetnike.

Komisija će smatrati takve državne potpore usklađenima sa zajedničkim tržištem na osnovi članka 87. stavka 3. točke (b) Ugovora, uz uvjet da su zadovoljeni svi sljedeći uvjeti:

(a) za male i srednje poduzetnike države članice dodjeljuju sniženje od najviše 25 % godišnje premije koja se plaća za nova jamstva dodijeljena u skladu s odredbama sigurne luke kako je opisano u Prilogu²⁰.

(b) za velike poduzetnike države članice također dodjeljuju sniženje od najviše 15 % godišnje premije za nova jamstva, izračunato na temelju istih odredbi sigurne luke kako je opisano u Prilogu.

(c) ako se element potpore u programima jamstava računa metodologijama koje je Komisija već prihvatila slijedom njihove prijave prema uredbi koju je Komisija donijela u području državnih potpora²¹, države članice mogu također dodijeliti slično sniženje do 25 % godišnje premije koja se plaća za nova jamstva za male i srednje poduzetnike i do 15 % za velike poduzetnike;

(d) najveći zajam ne prelazi ukupni godišnji iznos plaća korisnika (uključujući socijalne naknade, kao i trošak osoblja koje radi na lokaciji poduzetnike, iako je službeno zaposleno kod

²⁰ Premijama u Prilogu dorađuju se odredbe sigurne luke iz Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u o državnim potporama u obliku jamstava (SL C 155, 20.6.2008.) uzimajući u obzir različite razine kolateralizacije. Premije se također mogu koristiti kao referentna vrijednost kod izračuna sukladnog elementa državne potpore za mjere jamstava obuhvaćene točkom 4.2. ovog okvira.

Izračun premija sigurne luke temelji se na maržama predviđenim u Priopćenju Komisije o reviziji načina određivanja referentnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008., str. 6), uzimajući u obzir dodatno sniženje od 20 baznih bodova (vidjeti bilješku 11. spomenutog Priopćenja). Međutim, za svaku kategoriju rangiranja, premija sigurne luke utvrđena u Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u u području državnih potpora u obliku jamstava (SL C 155, 20.6.2008.) još uvijek predstavlja gornju granicu premije za svaku kategoriju rangiranja. Što se tiče različitih razina kolateralizacije, potrebno je vidjeti fusnotu 2. na stranici 3. Priopćenja Komisije o reviziji načina određivanja referentnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008., str. 6).

²¹ Kao što je Opća uredba o skupnom izuzeću ili Uredba (EZ-a) br. 1628/2006 ili Uredba (EZ-a) br. 1857/2006, uz uvjet da odobrena metodologija izričito spominje vrste jamstava i vrste temeljnih transakcija u pitanju.

podizvođača) za 2008. godinu. U slučaju poduzetnika osnovanih nakon 1.siječnja 2008., najveći zajam ne smije prijeći procijenjeni godišnji iznos plaća za prve dvije godine poslovanja;

(e) jamstva su dodijeljena najkasnije do 31. prosinca 2010.;

(f) jamstvo ne prelazi 90 % vrijednosti zajma za vrijeme trajanja zajma;

(g) jamstvo se može odnositi i na zajmove za ulaganja i na zajmove za obrtni kapital;

h) sniženje jamstvene premije primjenjuje se u razdoblju od najviše 2 godine nakon dodjele jamstva. Ako trajanje temeljnog zajma prelazi 2 godine, države članice mogu zatražiti dodatno najdulje razdoblje od 8 godina za premije sigurne luke određene u Prilogu, bez sniženja;

(i) potpora se dodjeljuje poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama²² na 1. srpnja 2008.; može se dodijeliti poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na taj datum, ali su kasnije zapali u teškoće kao posljedica globalne financijske i gospodarske krize.

4.4. Potpore u obliku subvencionirane kamatne stope

4.4.1. Postojeći okvir

Priopćenjem Komisije o reviziji načina određivanja referentnih i diskontnih stopa²³ utvrđuje se način izračuna referentne stope, zasnovan na jednogodišnjoj međubankovnoj stopi (IBOR) uvećanoj za maržu u rasponu od 60 do 1000 baznih bodova, ovisno o kreditnoj sposobnosti poduzetnika i razini ponuđenog kolaterala. Komisija može izmijeniti način izračuna referentnih i diskontnih stopa u svjetlu prevladavajućih tržišnih uvjeta. Ako države članice primjenjuju način izračuna referentnih i diskontnih stopa utvrđenih u priopćenju Komisije koji je na snazi u trenutku dodjele zajma i koji je u skladu s uvjetima propisanim u tom priopćenju, kamatna stopa u načelu ne sadrži državnu potporu.

4.4.2. Nova mjera

Poduzetnici mogu imati teškoće u pronalaženju financiranja u trenutnim okolnostima na tržištu. Stoga Komisija prihvaća da se javni ili privatni zajmovi dodjeljuju po kamatnoj stopi koja je barem jednaka prekonočnoj stopi središnje banke uvećanoj za premiju jednaku razlici između prosječne jednogodišnje međubankovne stope i prosjeka prekonočne stope središnje banke u razdoblju od 1. siječnja 2007. do 30. lipnja 2008., te se pribraja premija za kreditni rizik koja odgovara profilu rizika primatelja, kao što je navedeno u priopćenju Komisije o načinu određivanja referentnih i diskontnih stopa.

Element potpore sadržan u razlici između ove kamatne stope i referentne stope definirane Priopćenjem Komisije o reviziji načina određivanja referentnih i diskontnih stopa smatrat će se,

²² Vidjeti fusnotu 17.

²³ SL C 14, 19.1.2008., str. 6.

na privremenoj osnovi, sukladnim s Ugovorom temeljem članka 87. stavka 3. točke (b), i to ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) ovaj način izračuna primjenjuje se na sve ugovore zaključene najkasnije do 31. prosinca 2010.; može pokrivati zajmove svih dospjeća; snižene kamatne stope mogu se primjenjivati na isplate kamata prije 31. prosinca 2012.²⁴; kamatna stopa barem jednaka stopi utvrđenoj u Priopćenju o referentnim i diskontnim stopama mora se primjenjivati na zajmove nakon tog datuma;

(b) potpora se dodjeljuje poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na 1. srpnja 2008.²⁵; može se dodijeliti poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na taj datum, ali su kasnije zapali u teškoće kao posljedica globalne financijske i gospodarske krize.

4.5. Potpore za proizvodnju zelenih proizvoda

4.5.1. Postojeći okvir

Priopćenjem Komisije o reviziji načina određivanja referentnih i diskontnih stopa²⁶ utvrđuje se način izračuna referentne stope, zasnovan na jednogodišnjoj međubankovnoj stopi (IBOR) uvećanoj za maržu u rasponu od 60 do 1000 baznih bodova, ovisno o kreditnoj sposobnosti poduzetnika i razini ponuđenog kolaterala. Komisija može izmijeniti način izračuna referentnih i diskontnih stopa u svjetlu prevladavajućih tržišnih uvjeta. Ako države članice primjenjuju način izračuna referentnih i diskontnih stopa utvrđenih u priopćenju Komisije koji je na snazi u trenutku dodjele zajma i koji je u skladu s uvjetima propisanim u tom priopćenju, kamatna stopa u načelu ne sadrži državnu potporu.

4.5.2. Nova mjera

Zbog trenutne financijske krize, poduzetnicima je također teže dobiti pristup financiranju proizvodnje proizvoda koji su prihvatljiviji za okoliš. Potpore u obliku jamstava možda nisu dovoljne za financiranje skupih projekata usmjerenih na povećavanje zaštite okoliša ranijom prilagodbom na buduće standarde koji nisu još na snazi, ili prilagodbom iznad takvih standarda.

Komisija smatra da ciljevi zaštite okoliša trebaju ostati prioritet unatoč financijskoj krizi. Proizvodnja proizvoda koji su više prijateljski za okoliš, uključujući energetske učinkovite proizvode, u zajedničkom je interesu Europe te je važno je da financijska kriza ne ometa ovaj cilj.

Prema tome, dodatne mjere u obliku subvencioniranih zajmova mogle bi potaknuti proizvodnju „zelenih proizvoda“. Međutim, subvencionirani zajmovi mogu prouzročiti ozbiljna narušavanja tržišnog natjecanja i trebaju biti strogo ograničeni na posebne situacije i ciljana ulaganja.

²⁴ Države članice koje žele koristiti ovu mjeru moraju dnevno objavljivati prekončne stope na internetu i moraju ih dostaviti Komisiji.

²⁵ Vidjeti fusnotu br. 17.

²⁶ SL C 14, 19.1.2008., str. 6.

Komisija smatra da se u ograničenom razdoblju državama članicama treba dati mogućnost dodjele potpora u obliku sniženja kamatne stope.

Na temelju članka 87. stavka 3. točke (b) Ugovora, Komisija će svaku subvenciju kamatne stope na zajmove za ulaganja smatrati usklađenom sa zajedničkim tržištem ako zadovoljava sve sljedeće uvjete:

(a) potpora se odnosi na zajmove za ulaganja za financiranje projekata koji se sastoje od proizvodnje novih proizvoda koji značajno poboljšavaju zaštitu okoliša;

(b) potpora je nužna za pokretanje novog projekta; u slučaju postojećih projekata potpore se mogu dodijeliti ako to zbog novonastale gospodarske situacije postane nužno za provedbu projekta;

(c) potpora je dodijeljena samo za projekte koji se sastoje od proizvodnje proizvoda koji uključuju ranu prilagodbu budućim standardima Zajednice za proizvode ili premašuju te standarde²⁷ koji povećavaju razinu zaštite okoliša, a još nisu na snazi;

(d) za proizvode koji uključuju ranu prilagodbu budućim standardima Zajednice za zaštitu okoliša ili ih premašuju, ulaganje počinje najkasnije prije 31. prosinca 2010. s ciljem stavljanja proizvoda na tržište barem dvije godine prije nego što standard stupi na snagu;

(e) zajmovi mogu pokrivati troškove ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu²⁸ s izuzetkom zajmova za ulaganja koja obuhvaćaju proizvodne kapacitete od više od 3 % tržišta proizvoda²⁹, pri čemu je, kroz posljednjih pet godina prije početka ulaganja, prosječna stopa rasta prividne potrošnje na tržištu Europskog gospodarskog prostora, mjerene u vrijednosti proizvoda, ostala ispod prosječne godišnje stope rasta BDP-a Europskog gospodarskog prostora u istom petogodišnjem promatranom razdoblju;

(f) zajmovi su dodijeljeni najkasnije do 31. prosinca 2010.;

(g) za izračun potpore, polazna točka trebala bi biti pojedinačna stopa korisnika izračunata na osnovi metodologije sadržane u točki 4.4.2. ovog Priopćenja. Na temelju ove metodologije poduzetnik može imati sniženje kamatne stope od:

- 25 % za velike poduzetnike;

- 50 % za male i srednje poduzetnike;

(h) subvencionirana kamatna stopa primjenjuje se u razdoblju od najviše dvije godine nakon dodjele zajma;

²⁷ Budući standard Zajednice za proizvode je obvezni standard Zajednice koji utvrđuje razine zaštite okoliša koje moraju dosegnuti proizvodi koji se prodaju u Europskoj uniji, a usvojen je ali još nije stupio na snagu.

²⁸ Kako je definirano u točki 70. Smjernica Zajednice za državne potpore za zaštitu okoliša.

²⁹ Definirano u skladu s točkom 69. Smjernica za nacionalne regionalne potpore za 2007.-2013..

(i) sniženje kamatne stope može se primijeniti na zajmove dodijeljene od državnih ili javnih financijskih institucija i na zajmove koje su dodijelile privatne financijske institucije. Potrebno je osigurati nediskriminaciju između javnih i privatnih subjekata;

(j) potpora se dodjeljuje poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama³⁰ na 1. srpnja 2008.; može se dodijeliti poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na taj datum, ali su kasnije zapali u teškoće kao posljedica globalne financijske i gospodarske krize;

(k) države članice osiguravaju da potpora ne bude izravno ili neizravno prenesena na financijske subjekte.

4.6. Mjere rizičnog kapitala

4.6.1. Postojeći okvir

Smjernice Zajednice o državnim potporama za poticanje ulaganja rizičnog kapitala u male i srednje poduzetnike odredile su uvjete pod kojima se državne potpore koje podupiru ulaganja rizičnog kapitala mogu smatrati usklađenima sa zajedničkim tržištem u skladu s člankom 87. stavkom 3. Ugovora.

Na temelju iskustva stečenog u primjeni Smjernica o državnim potporama za promicanje ulaganja rizičnog kapitala u male i srednje poduzetnike, Komisija smatra da ne postoji opći nedostatak tržišta rizičnog kapitala u Zajednici. Ona, međutim, prihvaća da postoje tržišni jazovi za neke vrste ulaganja u određenim fazama razvoja poduzetnika, proizašli iz nesavršenog spoja ponude i potražnje za rizičnim kapitalom, koji se općenito mogu opisati kao dionički jaz.

Točka 4.3. Smjernica navodi da se za tranše financiranja koje ne prelaze 1,5 milijuna eura po ciljanom malom i srednjem poduzetniku tijekom svakog razdoblja od dvanaest mjeseci, pod određenim uvjetima tržišni nedostatak pretpostavlja te ga države članice ne moraju dokazivati.

Točka 5.1.(a) istih smjernica navodi: „Komisija je svjesna stalnog kolebanja tržišta rizičnog kapitala i dioničkog jaza tijekom vremena, kao i različitog stupnja u kojem na poduzetnike utječe tržišni nedostatak ovisno o njihovoj veličini, stupnju poslovnog razvoja i o njihovom gospodarskom sektoru. Prema tome, Komisija je spremna razmotriti proglašavanje mjera rizičnog kapitala koje su namijenjene za tranše ulaganja koje prelaze prag od 1,5 milijuna eura po poduzetniku na godinu usklađenim sa zajedničkim tržištem, uz uvjet da se dostave potrebni dokazi tržišnog nedostatka.“.

4.6.2. Privremena prilagodba postojećih pravila

Previranje na financijskom tržištu imalo je negativan učinak na tržište rizičnog kapitala za male i srednje poduzetnike u fazi ranog rasta, smanjujući dostupnost rizičnog kapitala. Zbog trenutno iznimno povećane percepcije rizika povezane s rizičnim kapitalom i s nesigurnosti koje proizlaze iz očekivanja vjerojatno nižih prinosa, ulagači su trenutno skloni ulagati u sigurniju imovinu čije je rizike lakše ocijeniti od rizika povezanih s ulaganjima rizičnog kapitala. Nadalje, nelikvidnost

³⁰ Vidjeti fusnotu 17.

ulaganja rizičnog kapitala pokazala se kao daljnji element koji odvraća ulagače u ovom trenutku. Postoje dokazi da je proizašla ograničena likvidnost u trenutnim tržišnim okolnostima proširila dionički jaz za male i srednje poduzetnike. Prema tome, smatra se prikladnim privremeno povišiti prag sigurne luke za ulaganja rizičnog kapitala kako bi se premostio trenutno povišeni dionički jaz i privremeno smanjio postotak minimalnog učešća privatnih ulagatelja na 30 %, također i u slučaju mjera usmjerenih na male i srednje poduzetnike u nepotpomognutim područjima.

Sukladno tome, na osnovi članka 87. stavka 3. točke (b) Ugovora, određena ograničenja iz Smjernica Zajednice o državnim potporama za poticanje ulaganja rizičnog kapitala u male i srednje poduzetnike privremeno se prilagođavaju do 31. prosinca 2010. kako slijedi:

(a) u smislu točke 4.3.1, najviše dopuštene tranše financiranja povećavaju se na 2,5 milijuna eura sa 1,5 milijuna eura po ciljnom malom i srednjem poduzetniku tijekom svakog razdoblja od dvanaest mjeseci;

(b) u smislu točke 4.3.4, najmanji iznos financiranja koje moraju osigurati privatni ulagači je 30% i unutar i izvan potpomognutih područja;

(c) ostali uvjeti utvrđeni smjernicama ostaju na snazi;

(d) ova privremena prilagodba smjernica ne primjenjuje se na mjere rizičnog kapitala obuhvaćene Općom uredbom o skupnom izuzeću;

(e) države članice mogu prilagoditi odobrene programe kako bi odražavali privremenu prilagodbu smjernica.

4.7. Zbrajanje

Gornje granice potpore utvrđene ovim Priopćenjem primjenjivat će se bez obzira na to financira li se podrška za potpomognuti projekt potpuno iz izvora države ili ga djelomično financira Zajednica.

Privremene mjere potpore predviđene ovim Priopćenjem ne mogu se zbrajati s potporama obuhvaćenim *de minimis* Uredbom za iste opravdane troškove. Ako je poduzetnik već primio *de minimis* potpore prije stupanja na snagu ovog privremenog okvira, zbroj potpora primljenih prema mjerama obuhvaćenim točkom 4.2. i *de minimis* potpora ne smije prelaziti EUR 500 000 između 1. siječnja 2008. i 31. prosinca 2010. Iznos *de minimis* potpora primljenih nakon 1.1.2008. oduzima se od iznosa usklađenih potpora dodijeljenih za istu svrhu prema točkama 4.3., 4.4., 4.5. ili 4.6.

Privremene mjere potpore mogu se zbrajati s drugim usklađenim potporama ili s drugim oblicima financiranja u Zajednici uz uvjet da se poštuju maksimalni intenziteti potpora naznačeni u mjerodavnim smjernicama ili uredbama o skupnom izuzeću.

5. MJERE POJEDNOSTAVLJENJA

5.1. Kratkoročno osiguranje izvoznih kredita

Priopćenje Komisije državama članicama sukladno članku 93. stavku 1. Ugovora o EZ-u o primjeni članaka 92. i 93. Ugovora na osiguranje kratkoročnih izvoznih kredita³¹ nalaže da se utrživi rizici ne mogu pokriti osiguranjem izvoznih kredita s podrškom država članica. Utrživi rizici su komercijalni i politički rizici za javne i nejavne dužnike sa sjedištem u zemljama popisanim u Prilogu Priopćenja, s najdužim razdobljem rizika kraćim od dvije godine. Rizici u vezi s dužnicima sa sjedištem u državama članicama i još osam članica Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj smatraju se utrživim.

Komisija smatra da, kao posljedica trenutne financijske krize, nedostatak osiguravateljskog ili reosiguravateljskog kapaciteta ne postoji u svakoj državi članici, ali ne može se isključiti da bi u nekim državama pokrivenost utrživih rizika osiguranjem moglo biti privremeno nedostupno.

Točka 4.4. Priopćenja navodi da:

„U ovakvim okolnostima, ove privremeno neutržive rizike mogu pokrivati javni izvozno-kreditni osiguravatelji ili izvozno-kreditni osiguravatelji s javnom podrškom kao neutržive rizike osigurane za račun ili uz jamstvo države. Osiguravatelj bi morao, koliko je to moguće, uskladiti svoje premijske stope za ove rizike sa stopama koje drugdje naplaćuju privatni izvozno-kreditni osiguravatelji za predmetnu vrstu rizika.

Svaka država članica koja namjerava koristiti ovo izuzeće mora odmah prijaviti Komisiji svoj prijedlog odluke. Ova prijava mora sadržavati tržišno izvješće koje dokazuje nedostatak pokrivenosti rizika na tržištu privatnog osiguranja temeljem dokaza o istome od dva velika, međunarodno priznata privatna izvozno-kreditna osiguravatelja kao i jednog nacionalnog kreditnog osiguravatelja, kako bi ovime potvrdila korištenje izuzeća. Ista bi nadalje morala sadržavati opis uvjeta koje javni izvozno-kreditni osiguravatelj ili izvozno-kreditni osiguravatelj s javnom podrškom namjerava primijeniti vezano za ove rizike.

U roku dva mjeseca od zaprimanja ove prijave, Komisija će proučiti je li korištenje izuzeća sukladno s gore navedenim uvjetima i je li u skladu s Ugovorom.

Ako Komisija utvrdi kako su uvjeti za korištenje izuzeća ispunjeni, ova će odluka biti ograničena na dvije godine od dana donošenja odluke uz uvjet da se tržišni uvjeti koji opravdavaju korištenje izuzeća nisu izmijenili tijekom ovoga razdoblja.

Nadalje, Komisija može u suradnji s ostalim državama članicama izmijeniti uvjete za korištenje izuzeća; može također odlučiti ukinuti izuzeće ili zamijeniti isto s drugim primjerenim sustavom.”

Ove odredbe, primjenjive na velike poduzetnike te male i srednje poduzetnike, prikladan su instrument u trenutnoj gospodarskoj situaciji ako države članice smatraju da pokrivenost nije

³¹ SL C 281, 17.9.1997., str. 4.

dostupna na tržištu privatnog osiguranja za određene utržive kreditne rizike i/ili za određene kupce zaštite od rizika.

U tom kontekstu, kako bi se ubrzao postupak za države članice, Komisija smatra da do 31. prosinca 2010. države članice mogu dokazati nepostojanje tržišta iznošenjem dostatnih dokaza o tome da je pokrivenost za rizike neraspoloživa na tržištu privatnog osiguranja. Korištenje izuzeća će se u svakom slučaju smatrati opravdanim ako:

- ili veliki međunarodno priznati privatni izvozno-kreditni osiguravatelj i nacionalni kreditni osiguravatelj iznesu dokaze o neraspoloživosti takve pokrivenosti, ili
- ako barem četiri priznata izvoznika u državi članici iznesu dokaze o odbijenicama osiguravatelja za određene operacije.

Komisija će, u bliskoj suradnji s predmetnim državama članicama, osigurati brzo donošenje odluka u vezi s primjenom „izuzeća“.

5.2. Pojednostavljenje postupaka

Mjere državnih potpora koje se navode u ovom Priopćenju moraju se prijaviti Komisiji. Osim značajnih mjera izloženih u ovom Priopćenju, Komisija je usmjerena na osiguravanje brzog odobravanja mjera potpore, koje su donesene zbog trenutne krize u skladu s ovim Priopćenjem, uz uvjet da predmetne države članice osiguraju blisku suradnju i cjelovite podatke.

Ova će usmjerenost nadopuniti već pokrenuti proces, u kojem Komisija trenutno osmišljava niz poboljšanja svojih općih postupaka državnih potpora, posebno kako bi omogućila brže i učinkovitije donošenje odluka u bliskoj suradnji s državama članicama. Ovaj opći paket pojednostavljenja trebao bi posebice uspostaviti zajedničku predanost Komisije i država članica bolje usmjerenim i predvidivim postupcima u svakoj fazi ispitivanja državnih potpora, kao i omogućiti brže odobravanje jednostavnih slučajeva.

6. NADZOR I IZVJEŠTAVANJE

Uredba Vijeća (EZ-a) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. koja utvrđuje detaljna pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ-u³² i Uredba Komisije (EZ-a) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 659/1999 koja utvrđuje detaljna pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ-u³³, zahtijevaju od država članica podnošenje godišnjih izvješća Komisiji.

Do 31. srpnja 2009. države članice moraju dostaviti Komisiji popis programa ustanovljenih na osnovi ovog Priopćenja.

³² SL L 83, 27.3.1999., str. 1.

³³ SL L 140, 30.4.2004., str. 1.

Države članice moraju osigurati vođenje detaljnih zapisa u vezi s dodjelom potpora obuhvaćenih ovim Priopćenjem. Takvi zapisi, koji moraju sadržavati sve podatke nužne za određivanje jesu li se poštivali svi potrebni uvjeti, moraju se čuvati 10 godina i predati Komisiji na njezin zahtjev. Posebno, države članice moraju prikupiti podatke koji dokazuju da korisnici mjera iz točaka 4.2., 4.3., 4.4. i 4.5. nisu bili poduzetnici u teškoćama na 1. srpnja 2008.

Nadalje, države članice trebaju dostaviti izvješće o mjerama ustanovljenim na osnovi ovog Priopćenja do 31. listopada 2009. Poglavitito, izvješće treba sadržavati elemente koji ukazuju na potrebu da Komisija ostavi na snazi mjere utvrđene ovim Priopćenjem nakon 31. prosinca 2009., kao i detaljne informacije o koristi za okoliš subvencioniranih zajmova. Države članice moraju podnijeti ove informacije za svaku sljedeću godinu primjene ovog Priopćenja, do 31. listopada svake godine.

Komisija može zahtijevati dodatne informacije u vezi s dodijeljenim potporama, kako bi provjerila jesu li ispunjeni uvjeti utvrđeni u odluci Komisije o odobravanju mjere potpore.

7. ZAVRŠNE ODREDBE

Komisija primjenjuje ovo Priopćenje od 17. prosinca 2008., datuma na koji je u načelu usvojila njegov sadržaj, imajući u vidu financijski i gospodarski kontekst koji je zahtijevao trenutno djelovanje. Ovo Priopćenje opravdavaju trenutni izvanredni i prolazni problemi financiranja vezani uz bankovnu krizu i neće se primjenjivati nakon 31. prosinca 2010. Nakon savjetovanja s državama članicama, Komisija ga prije tog datuma može preispitati na temelju važnih razmatranja politike tržišnog natjecanja ili gospodarstva. Ako bi to bilo od pomoći, Komisija može dostaviti daljnja pojašnjenja svog pristupa pojedinim pitanjima.

Komisija primjenjuje odredbe ovog Priopćenja na sve prijavljene mjere rizičnog kapitala o kojima mora donijeti odluku nakon 17. prosinca 2008., čak i ako su mjere prijavljene prije tog datuma.

U skladu s Obavijesti Komisije o određivanju primjenjivih pravila za ocjenu nezakonitih državnih potpora³⁴, Komisija u vezi neprijavljenih potpora primjenjuje sljedeće:

- (a) ovo Priopćenje, ako je potpora dodijeljena nakon 17. prosinca 2008.;
- (b) smjernice primjenjive u trenutku dodjele potpore u svim drugim slučajevima.

Komisija u bliskoj suradnji s predmetnim državama članicama osigurava brzo donošenje odluka slijedom potpune prijave mjera obuhvaćenih ovim Priopćenjem. Države članice trebaju obavijestiti Komisiju o svojim namjerama i prijaviti planove za uvođenje takvih mjera što je ranije i iscrpnije moguće.

Komisija želi podsjetiti da svako poboljšanje procedura ovisi u potpunosti o podnošenju jasnih i potpunih prijava.

³⁴ SL C 119, 22.5.2002., str. 22.

PRILOG

Privremeni okvir sigurne luke u baznim bodovima*			
Kategorija rangiranja (Standard & Poor's)	Kolateralizacija		
	Visoka	Normalna	Niska
AAA	40	40	40
AA+	40	40	40
AA			
AA-			
A+	40	55	55
A			
A-			
BBB+	55	80	80
BBB			
BBB-			
BB+	80	200	200
BB			
BB-	200	380	380
B+			
B	200	380	630
B-			
CCC i niže	380	630	980

* Za poduzetnike koji nemaju kreditnu povijest ili rangiranje temeljeno na bilančnom pristupu (kao što su pojedini poduzetnici posebne namjene ili poduzetnici početnici) države članice mogu dodijeliti sniženje do najviše 15 % (25 % za male i srednje poduzetnike) na posebnu premiju sigurne luke od 3,8 % iz Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u o državnim potporama u obliku jamstava (SL C 155, 20.6.2008.). Međutim, premija nikako ne smije biti niža od premije koja bi se primjenjivala na društvo ili društva majke.“

III.

Dopuštenost dodjele državnih potpora iz točke II. ove Odluke ocjenjuje se u skladu s člankom 3. i 4. Zakona o državnim potporama i članku 9. Uredbe o državnim potporama temeljem materijalnih pravila iz točke I. ove Odluke sadržanih u tekstu akata iz točke II. ove Odluke.

IV.

Državnim potporama iz točke II. ove Odluke upravljaju sva nadležna ministarstva u okviru svog djelokruga.

V.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama.

PREDSJEDNIK

KLASA:

UBROJ:

OBRAZLOŽENJE

Na temelju članka 3. Uredbe o državnim potporama (Narodne novine, broj 50/2006), Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra financija donosi odluke o objavljivanju u «Narodnim novinama» popisa pravila i pravila iz članka 2. predmetne Uredbe.

Temeljem članka 3. navedene Uredbe, Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra financija donosi, inter alia, odluke o objavljivanju u «Narodnim novinama» popisa pravila o državnim potporama, kao i njihove izmjene, a koje proizlaze iz članka 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske, s jedne strane i Europskih zajednica i njihovih članica, s druge strane.

U cilju osiguranja učinkovitog praćenja i pravovremenog objavljivanja pravila o državnim potporama predlaže se Prijedlog odluke o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi, obzirom na važeću pravnu stečevinu u području državnih potpora Europske zajednice.

Objavi popisa pravila i teksta pravila pristupilo se isključivo u svrhu pune transparentnosti i učinkovitosti sustava nadzora državnih potpora.

Ovim se postiže puna transparentnost, jednostavnija mogućnost tumačenja i priprema korisnika i davatelja državnih potpora za primjenu ovih pravila nakon ulaska u Europsku uniju.

Na ovaj način u hrvatski sustav ne uvodi se ništa što se već ne primjenjuje i što ne obvezuje Republiku Hrvatsku, već se sustav približava davateljima i korisnicima državnih potpora.

Pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi sadržana su u Priopćenju Komisije - Privremeni okvir Zajednice za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi (52009XC0407(01), SL C 83, 7.4.2009., str. 1. – 15.).

Prijedlog Odluke o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi ne sadrži odredbu o načinu provedbe predmetnog Priopćenja, obzirom da je priroda Priopćenja takva da je posebna odredba o primjeni suvišna, a državnim potporama iz točke II. ove Odluke upravljaju sva nadležna ministarstva u okviru svog djelokruga.

Odluka o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama.